ముఖం కడుక్కునేసరికి చాలా హాయిగా ఉన్నది చల్లటి గాలి పీలుస్తూ, నెమ్మదిగా అడుగులేస్తూ బషీర్‌బాగ్ చౌరస్తావరకు వచ్చాను పుస్తకాలు కొనాలనే ఐడియా నిజంగా లేదు కాబట్టి ఏం చేయాలో తోచలేదు

కరెంటు పోయింది కాబోలు, ఎదురుగా సెంటర్‌లో నిలబడి పోలీస్ ట్రాఫిక్ సిగ్నల్స్ యిస్తున్నాడు ఒక పిచ్చివాడు చేతులూపుతూ అరుస్తున్నాడు కార్నర్‌లో రెయిల్స్‌మీద కూర్చున్నాను, హైదరాబాద్ నుంచి టాంక్‌బండ్ షికారుకు పోయే జంటల్ని చూస్తూ

నిజానికి వచ్చే, పోయే రక రకాల వాహనాలను, వాహనాలలో అందంగా కనిపించే 'కలర్స్'ను, కరెంటు పోయినప్పుడు హైదరాబాద్ నుంచి సికిందరాబాద్‌కు పోయే మెయిన్ రూట్ కాబట్టి, వరుసగా వచ్చే వాహనాలను కంట్రోల్ చేయలేక డ్యాన్స్ చేసే పోలీస్ కానిస్టేబుల్‌ను, గ్రీన్ సిగ్నల్ పడగానే, అన్నిటికంటే ముందర ఉండి, స్టార్ట్ కాలేని ఆటోరిక్షాను, దాని వెనుకనే ఆగి, దాన్ని తప్పించుకుని పోయేలోపలే రెడ్ సిగ్నల్ పడటం చూసి ఏడుపుముఖం పెట్టే, ఆటోరిక్షా డ్రైవర్‌ను తిట్టే '42' నెంబర్ డబుల్ డెక్కర్ బస్ డ్రైవర్‌ను, హుసేన్‌సాగర్ గాలి పీల్చటానికి స్కూటర్‌మీద రయ్యిమని పోతూ రెడ్ సిగ్నల్‌ను చూసి, బ్రేకు వేసి, ఆగి ప్రక్కనే రెయిల్స్‌మీద కూర్చుని ఉన్న మా నిజామ్ కాలేజీ హాస్టల్ స్టూడెంట్స్‌ను చూస్తూ యిబ్బందిగా ఒకరికొకరు దూరంగా జరిగే అందమైన జంటల్ను, ఏ తప్పూ చేయకపోయినా తనను పట్టుకున్న పోలీసును ఎంత యిచ్చి తప్పించుకోవాలా అని ఆలోచిస్తున్న సైకిల్ వాలాలను చూస్తూ కూర్చుంటే ఎంత టైము గడిచిందోకూడ తెలుసుకోలేము

ఒక పది నిమిషాలు ఆ రెయిల్స్‌మీద కూర్చొని, చిన్నగా లేచి ఆబిడ్స్‌వైపు నడక సాగించాను ఎదురుగా నిజామ్ కాలేజీ గేటు వద్ద కూర్చున్న కుంటి బిచ్చగాడు కన్పించాడు వాడిని చూడగానే నా ఆలోచనలు వాడిమీదకు పోయినవి

'వాడికి భార్యా, ముగ్గురు పిల్లలు ఉన్నారు ఒక కాలు లేదు ఎదురుగా ఓ బొచ్చె పెట్టుకుని, వచ్చి పోయే వాళ్ళకు తన కుంటికాలును చూపిస్తూ అడుక్కోవటమే వాడి దినచర్య అట్లా అడుక్కునే సంపాదనతో ప్లాన్డ్ అయిన (గవర్నమెంటువారి కోరికపై ముగ్గురే పిల్లలున్న) వాడి ఫ్యామిలీని ఎట్లా పోషిస్తున్నాడో వాడికి, ఆ భగవంతుడికి మాత్రమే తెలుసు ప్రపంచంలో వాడివంటివాళ్ళు ఎంతమంది ఉన్నారో! వాడు ఎదురుగా ఉన్నాడు కాబట్టి, వాణ్ణిగురించి ఆలోచిస్తున్నానేమో!

'ఆ కాలేజీలో చదివే ప్రతి విద్యార్థి, ఆ కుంటి వాడికి కనీసం ఒక్కసారైనా ఒక్క పైసా అయినా వేయకుండా ఉండడు నేనూ ఆ కాలేజీలోనే చదువుతున్నాను కాబట్టి రెండేళ్ళనుంచీ వాడు నాకు రెగ్యులర్ బెగ్గర్ అయినాడు

'వాడి ముఖం చూస్తేనే జాలి కలుగుతుంది కాలేజీ నుంచి వస్తూనో, పోతూనో వీలైనప్పుడల్లా వాడికి రెండు పైసలో, మూడు పైసలో చిల్లర

మనిషి

లేకపోతే అయిదు పైసలో వేయటం నాకు అలవాటు అయింది

'నన్ను అంత దూరంలో చూడగానే వాడు నన్ను గుర్తుపట్టాడు ఒక చేయి ఎత్తి సలామ్ పెట్టాడు చిరునవ్వు నవ్వుతూ, నేను వాడి దగ్గరికి వెళ్ళి, వాడి బొచ్చెలో పైసలు వేసి అక్కడినుంచి కదిలిన దనుక వాడి చేయి క్రిందికి దిగదు వాడి చిరునవ్వు ఆగదు వాడలా నవ్వుతూ, నేనిచ్చే రెండు, మూడు పైసలే ఆనందంగా తీసుకుంటుంటే మనసు స్పందిస్తుంది నేను చాలా మంచిపని చేస్తున్నానన్న ఆలోచనతో గర్వించేవాణ్ణి మనసెంతో హాయిగా ఉంటుంది

మొదట్లో వాడి దగ్గరకు వెళ్ళిన తరువాతగాని జేబులో చేయిపెట్టి, పైసలు తీసేవాణ్ణి, తరువాత తరువాత, జేబులో పైసలు తీసినదనుక వాడు సలామ్ పెట్టటానికి ఎత్తిన చేయి దింపకపోతూ, చిరునవ్వు ఆపకపోతూంటే, వాణ్ణి అంతసేపు యిబ్బంది పెట్టటానికి సిగ్గనిపించేది అందుకని, అప్పటినుంచీ వాడు అంత దూరంలో కనపడగానే జేబులోనుంచి ఓ రెండు పైసల బిళ్ళో, మూడు పైసల బిళ్ళో తీసి చేతిలో పట్టుకుని, చేతిని జేబులోనే ఉంచుకుని వాడి దగ్గరకు పోగానే గబుక్కున చేతిలోని పైసలు వాడి బొచ్చెలో వేసి, నడక ఆపకుండా సాగిపోయేవాడిని దీనివల్ల వాడి శ్రమ కొంత తగ్గించాననుకోవటంతో యింకా కొద్దిగ ఆనందం కలిగింది

'నిజానికి వాడికి వేసే పైసా, రెండు పైసలు చాలామందికి లెక్కలోకే రావు వెయ్యి మందిలో తొమ్మిది వందల తొంభై మంది ఆ పైసా, రెండు పైసల్ని అసలు కేర్ చేయరు కాని, అదే పైసల్ని వాడు జాగ్రత్తగా ఏరుకుంటూ, లెక్క కట్టుకుంటూ, వాటితోనే జీవనం గడుపుతున్నాడంటే — ఎలాగో అనిపిస్తుంది ఆ పైసలు తీసుకునేటప్పుడు వాడి కళ్ళలో ఎంత తృప్తి! వాడి ముఖంలో ఎంత ఆనందం!'

ఆలోచనల్లో, అతి నెమ్మదిగా నడుస్తూ, వాడికి వంద గజాల దూరంలోకి వచ్చాను

గబుక్కున ఓ ఆలోచన వచ్చింది 'ఇన్ని రోజులూ ఎప్పుడూ వాడికి అయిదు పైసల కంటే ఎక్కువ యిచ్చి ఎరుగను కానీ యీ రోజు సంక్రాంతి పండుగ అందరికీ ఎంతో ముఖ్యమైన పండుగ వాడి సంపాదన రోజూలాగే ఉంటుంది కాబట్టి, వాడి దృష్టిలో యీ రోజుకు, యితర రోజులకు పెద్ద తేడా ఉండదు కాబట్టి, యీ రోజు ఎప్పటిలా కాకుండా, ఒక రూపాయి యిస్తే, వాడు చాలా సంతోషపడ్తాడు ఒక రూపాయికి యీ రోజులలో ఏం విలువ ఉంది? సినిమా హాలుకు వెళ్ళి రూపాయిన్నర బుకింగ్ దగ్గర ఉన్న రష్‌ను చూసి ఏ మాత్రం సందేహించకుండా రెండు రూపాయిల టిక్కెట్‌కు పోయే మనకు యీ రూపాయి ఏం లెఖ్ఖ? హోటల్‌కు వెళ్ళి, రేటు ఎక్కువై, సైజు తక్కువై ఉన్న ఫలహారాలు తిని, వాడు వేసిన బిల్లు మారు మాటాడకుండా చెల్లించి వచ్చే మనలో చాలా మందికి ఈ రూపాయి ఎంత విలువ? ఏమైనా ఈ రోజు వాడికి రూపాయి యివ్వవలసిందే' దృఢ నిశ్చయానికి వచ్చాను

జాగ్రత్తగా ఒక రూపాయి నోటు తీసి చేతిలో పట్టుకుని, అలవాటు ప్రకారం చేతిని జేబులో పెట్టుకున్నాను, నడుస్తూనే

వాడికి యాభై గజాల దూరంలోకి వచ్చేశాను వాడివైపు దృష్టి సారించాను వాడు అటువైపు తిరిగి ఎవరితోనో మాట్లాడుతున్నాడు

మళ్ళీ ఆలోచనల్లో పడ్డాను 'ఈ రూపాయి చూసి వాడెంత సంతోషపడ్తాడో! వాడి భార్యా, పిల్లలు ఆనందంతో ఉబ్బిపోతారేమో! ఆ రూపాయితో ఏమైనా కొనుక్కు తినే వాడి పిల్లల్ను చూసి ఆ తల్లిదండ్రుల మనసెంత సంతోషంతో గంతులేస్తుందో!

సంతోషంతో పొంగిపోతున్న వాడూ, వాడి భార్యా, పిల్లలూ కళ్ళలో మెదిలారు

వాడికి ఇరవై గజాల దూరంలోకి వచ్చాను వాడు యింకా అటే తిరిగి మాట్లాడుతున్నాడు జేబులోని చేతిలో మడిచివున్న రూపాయినోటు నలిగిపోతున్నది

'ఈరోజు వాడికికూడ పండుగ జేసుకునే అవకాశాన్నిస్తున్న నేను ఎంత అదృష్టవంతుణ్ని? నిజంగా దేవుడే వుంటే ఎంతో సంతోషపడ్తాడు' ఒక బీదవాణ్ణి సంతోషపెడ్తున్నాననే ఆలోచనతో మనసంతా ఏదో హాయితో నిండిపోయింది

వాడికి పది గజాల దూరంలోకి వచ్చేశాను

వాడివైపు చూశాను నేనిచ్చే రూపాయిని చూసి వాడి ముఖం ఎంత వెలిగిపోతుందో చూడాలని మనసు తొందరపెడ్తున్నది

వాడింకా అటేతిరిగి మాట్లాడుతున్నాడు వాడి ముఖం నాకు కనపడటంలేదు చేతిలో రూపాయి చెమటతో తడిసిపోతున్నది పిడికిలిలో నలిగిపోతున్నది జేబులోంచి చేయి తీయబోయి మళ్ళీ అంతలోనే లోనికి నెట్టివేశాను

తొమ్మిదిగజాలు ఎనిమిది దగ్గిర పడ్తున్నాను వాడు యిటువైపు చూడటంలేదు జేబులోంచి చేయిని తీయటానికి మాటిమాటికి ప్రయత్నిస్తున్నాను మళ్ళీ లోపలకు నెట్టివేస్తున్నాను

అయిదు గజాలు నాలుగు మూడు అతి దగ్గరగా వచ్చేశాను అప్పటికీ వాడు నావైపు తిరుగలేదు అలవాటుగా సలామ్‌చేసే వాడి చేయి పైకి లేవలేదు వాడి చిరునవ్వు నాకగుపించలేదు

రూపాయినోటు మడతపెట్టినట్లే వున్నది పిడికిలి బిగించినట్లే వున్నది చేయి జేబులోనేవున్నది

రెండుగజాలు ఒకటి

పిడికిలి విడివడలేదు చేయి బయటికిరాలేదు వాడిని దాటాను నడక ఆపలేదు వాడివైపు చూడలేదు

ఒక రెండునిమిషాలుమెదడంతా శూన్యమైంది

కొద్దిసేపటికి మెదడు పనిచేయటం ప్రారంభించింది 'ఏం చేయాలనుకున్నాను? ఏం చేశాను ఎందుకు చేశాను?' జవాబు దొరకలేదు

జేబులో చేయి బయటికితీసి, పిడికిలి తెరిచి చూశాను చెమటతో తడిసి, నలిగిపోయిన రూపాయి "ఓ మనిషీ! నీవు పొగడ్తకు బానిసవు అహానికి దాసుడవు" అని వెక్కిరించినట్లు అనిపించింది ●